

Slovenski dom

Štev. 287

V Ljubljani, v sredo, 16. decembra 1942-XXI

Leto VII

Izključna pooblaščenka za oglaševanje Italijanskega in tujega
Izvor: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza Italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Bollettino n. 934

Duri combattimenti in Cirenaica

22 carri armati britannici distrutti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 15 dicembre 1942-XXI il seguente bollettino di guerra n. 934:

Duri combattimenti si sono ieri svolti nella Cirenaica occidentale. Nonostante la superiorità in uomini e mezzi il nemico veniva arrestato dalla valorosa resistenza di reparti motorizzati italiani e perdeva nei suoi ripetuti attacchi 22 carri armati.

Sulle coste libiche nostri cacciatori intercettavano un ricognitore britannico che, colpito, precipitava in mare, altri nove apparecchi erano abbattuti dalla caccia germanica.

Nessun avvenimento di rilievo sul fronte tunisino ove l'aviazione tedesca distruggeva tre aeroplani.

A seguito di una violenta incursione aerea sono segnalate tra la popolazione di Tunisi e Susa oltre duecento morti e qualche centinaio di feriti.

Nella scorsa notte velivoli avversari hanno attaccato Napoli sganciando alcune decine di bombe. Finora non è stata accertata alcuna vittima fra la popolazione.

Vojno poročilo št. 934

Trdi boji v Cirenajki

22 angleških oklepnikov uničenih

Italijansko uradno vojno poročilo št. 934 pravi:

Včeraj so potekali v zahodni Cirenajki hudi boji. Kljub premoči v sredstvih je bil nasprotnik zaustavljen s junaškim odporom italijanskih motornih oklepnikov oddelkov in je v svojih ponovnih napadih izgubil 22 oklepnikov.

Na libijskih obalah so naši lovci prestregli angleško ogledniško letalo, ki je zadeto treščilo v morje. Devet drugih letal so sestrelili nemški lovci.

Nobenega pomembnega dogodka ni bilo na tuniskem bojišču, kjer je nemško letalstvo uničilo tri stroje.

Pri hudem letalskem napadu je bilo med civilnim prebivalstvom v Tunisu in Susi naštetih nad 200 mrtvih in nekaj sto ranjenih.

Preteklo noč so angleška letala napadla Napoli, kamor so spustila nekaj deset bomb. Doselej ni bila med civilnim prebivalstvom ugotovljena nobena žrtev.

Napad nemškega letalstva na Hartlepool

Berlin, 16. decembra. s. O uspelem napadu nemških bojnih letal na pristaniške naprave v Hartlepoolu je nemško vojno poveljstvo objavilo: 14. decembra je bil ob 20 storjen prvi napad. Letala so najprej vrgla veliko število raket, nato pa bombe velikih mer in zažigalne bombe, ki so zanele obsežne požare, ki so potem služili kot kašipot za zaporedne nočne napade. Tudi industrijska središča, ki so le malo oddaljena od mesta, so bila predmet ponovnih napadov. Navzlic hudemu odporu angleškega protiletalskega topništva so se vsa nemška letala vrnila domov. Hartlepool leži na vzhodni obali srednje Anglije in je pomembno središče za izdelavo ladij.

Ameriške izgube pri Novi Gvineji

Tokio, 16. decembra. s. Japonski cesarski glavni stan je ravno objavil, da so japonski letalski oddelki od 24. novembra pa do 8. decembra nad Novo Gvinejo sestrelili ali na tleh uničili 44 nasprotnih letal. Poleg tega so potopili dve ogledni ladiji in dve prevozni ladiji pri Buni. V tem času je šlo v izgubo 8 japonskih letal.

Čangajskovi vladi se pokrajinske oblasti upirajo

Tokio, 16. decembra. s. »Yomiuri Hoči« po-roča iz Hongkonga, da je čungkingška vlada sklenila zgraditi nekaj letališč blizu Fukienja, ki je oddaljen od Formoze 2000 km, obenem pa je sklenila ojačati obrambna dela v Jengpingu in Jenarju. Ti ukrepi so zelo vznemirili pokrajinske oblasti v Fukienju, ki se boje, da bi te nove naprave povzročile letalske napade s strani Japoncev. Ker se pa čungkingška vlada ni ozirala na njihove proteste, je pokrajinska oblast izdala na vse prebivalstvo pokrajine Fukien, ki ga je okrog 10 milijonov, razglas, naj odkloni sodelovanje pri teh delih in sleherni napravi pri delih vojaškega značaja. Čungkingška vlada je bila zaradi tega silno ogorčena in se ji zdi, da zaradi odpora svojega načrta ne bo mogla izpeljati.

29. seznam potopljenih angleških trgovskih ladij

Berlin, 16. dec. s. Vrhovno poveljstvo nemške vojske objavlja 29. seznam angleških trgovskih ladij, ki so jih nemške podmornice potopile od 1. junija dalje. Imena potopljenih ladij so naslednja: »British Diligence« (8808 t), »Quebeck City« (4745 t), »Pacific« (1806 t), »Orosav« (1043 t), »Alabama« (1352 t), »Penrose« (4393 t), »Therault« (326 t), »Deucalion« (7516 t), »Beechwood« (4896 t), »Treverbyn« (5280 t), »Sylvia« (5218 t), »Rosenborg« (bivša finska 1512 tonska ladj), »Allwood« (7357 t), »Empire Jaguar« (5057 t), »Dinedale« (8000 t), »Stornest« (4265 t), »Alva« (1594 t), »Clan Moss« (5897 t), »Pegasus« (3597 t) in »Soudan« (6587 t).

Seja medministrskega odbora pod Ducejevim predsedstvom

Sklepi se nanašajo na stanje prehrane, okrepitev kmetijske pridelave, na razdeljevanje kuriva in razvoj tipizacije oblačilnih izdelkov

Rim, 16. dec. s. Medministrski odbor za vzporeditev in preskrbo, za razdeljevanje in cene je zasedal v Beneški palači 12. t. m. od 17. do 19.30 ure in v ponedeljek od 17. do 21. ure pod Ducejevim predsedstvom. Navzočni so bili tajnik stranke, finančni minister, kmetijski, prometni, korporacijski minister, minister za valute in izmenjavo, podtajnik za notranje zadeve, podtajnik Pascolato in Amicucci, načelnik nadzorstvenega urada za obrambo hranilnih vlog in kreditov, glavni komisar za ribolov, glavni poveljnik narodne gozdarske milice, nadzornik stranke Fabrizi, predsednik zveze delodajalcev in poljedelskih delavcev, predsednik zveze zavarovalniških zavodov, ravnatelj industrijske zveze in predsednik zveze korporacij. Tajniške posle je opravljal Venturi.

Stanje prehrane. Kmetijski minister je obširno poročal o stanju prehrane, ki je v glavnem na vseh področjih ostalo normalno. Odbor je odobril sklepe, ki stremijo za novim povečanjem števila podjetniških obednic v korist delavcev, ki so zaposleni v vojni industriji. Te obednice naj bi dajale dnevno jedila za milijon in pol delavstva. Preskrbovanje teh obednic je v skladu z enotnimi določili neposredno poskrbelo kmetijsko ministrstvo. Posebno ugodno so se razvijale podjetniške obednice za rudarje. Dalje je bilo vse poskrbljeno za redne dobave šolskim okrepčevalnicam GIL-a, ki je lahko postregel z jedjo dvema milijonoma učencev, kakor je to določil Duce.

Okrepitev poljske pridelave. Odbor je razpravil o načrtu kmetijskega ministra, po katerem naj bi se načrtno povečali posevki in obdelane ploskve v vseh pogledih, in sicer v sle-

herni občini Kraljevine. Ministrstvo za gozdove in kmetijstvo je spriču nujnosti, da ima v rokah takšne podatke, ki so popolnoma trdni in točni, da bi lahko oskrbelo preskrbo države brez zakasnitev in nepotrebnega trošenja sil s tem, da izvede načrte za kmetijsko pridelavo in da uredi kopičenja in zbiranje različnih pridelkov, predlagalo, da je treba v doseg tega cilja ugotoviti neposredno vse potrebne podatke. Predlagani načrt bo, ko bo v celoti izpeljan, omogočil kmetovalcu lažje delo, obenem pa poenostavil številne predpise za prijavljanje, ki danes veljajo, in jih nadomestil z uradom, ki bo strogo nepristranski in enoten in kateri bo vzdrževal stalne stike s kmetijstvom, kakor tudi s sindikalnimi organi podporne akcije. Odbor je odobril v celoti ta načrt in naročil kmetijskemu ministru, naj poskrbi za izvedbo načrta v smislu zakona od 18. maja 1942, ki se nanaša na gospodarske ustanove v kmetijstvu.

Vprašanje kuriva in premoga. Poveljnik narodne gozdarske milice je odboru poročal o izvajanju uredbe, ki se tiče pridelave in razdeljevanja drv in rastlinskega premoga. Odbor je ugotovil, da je bilo vse poskrbljeno, da se določi na enoten način cene produkcije, cene za veliko prodajo in za konzum pri lesu in premogu za vse pokrajine Italije. Ugotavlja, da se proizvajanje razvija v skladu s pričakovanji, razdeljevanje pa se stalno izboljšuje in se pač ravna po razpoložljivih količinah in po potrebah konzumentov, med katerimi pa se v prvi vrsti upoštevajo potrebe ljudstva za družinske namene. Odbor je pohvalil gozdarsko milico za njeno vztrajno in temeljito delo, s katerim so poveljniki oddelkov izvršili nalogo, ki jim je bila poverjena.

Razvoj tipizacije. Podtajnik Amicucci je poročal o razvoju akcij, ki jih je v zadnjem času sprožil korporacijsko ministrstvo v cilju, da bi pospešilo tipizacijo izdelkov oblačilne stroke. Ta tipizacija se v industriji najlepše razvija in tudi odjemalci si nabavljajo v veliki večini tipizirane izdelke, ki jim ne odgovarjajo le po cenah, temveč tudi po kakovosti. Odbor je z zadovoljstvom odobril doslej storjeno delo in dal navodila za bodoče s tem, da je odredil neizpremenjene cene in cmejeve izdelave tistih vrst izdelkov, ki so najkoristnejši in jih prebivalstvo največ zahteva in kateri v skladu z razpoložljivimi surovinami najbolje izpolnjujejo pogoje za trajnost, odpornost in primerne cene. Za sleherni vrsto teh izdelkov je treba zagotoviti izdelavo v skladu z zalagami surovin in v skladu s povpraševanjem konzumentov.

Odbor je sodil, da je potrebno določiti enotno merilo za določitev cen žitaricam, ki naj bi veljalo pri najemniških dajatah v naravi ali kadar se plačuje namesto njih ustrežajoča davščina v denarju. Določil je, naj najemniki od prihodnje žetve dalje pri dajatah lastnikom najetih zemljišč vzamejo za osnovo cene žit, a pri tem naj izključujejo državne nagrade za večjo pridelavo. Odbor je namreč razsodil, da morajo te nagrade biti v prid najemnikom, ker hoče država s tem prisiljati na pomoč tistim, ki so imeli večje stroške pridelovanja in so z delom neposredno prizadeti.

O raznih vprašanjih so potem še govorili tajnik stranke, ministri Thaon de Revel, Pareschi, Ricci, Riccardi podtajnik Pascolato ed Amicucci, nadzornik stranke Fabrizi, narodni svetniki Frattari, Rignardi, Dall'orto, Paladino, profesor Balella, tajnik odbora Venturi in poveljniki narodne gozdne milice.

Prihodnja seja bo 28. decembra ob 17.

Hude sovjetske izgube na raznih odsekih vzhodnega bojišča

Med Volgo in Donom so bili Sovjeti zavrtnjeni ter so izgubili 67, na srednjem odseku pa 48 oklepnikov

Hitlerjev glavni stan, 16. decembra. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

Čete neke nemške lovske divizije so vrgle napadajočega nasprotnika severno od Tuapseja v protinapadu na izhodiščne postojanke in mu prizadejale hude izgube.

Severno od Tereka so se ob žilavi obrambi nemških čet ponesrečili napadi sovjetskih pehotnih in konjeniških oddelkov, ki so bili podprti po oklepnih silah.

Na ozemlju Volge in Dona so pehotni in oklepniki oddelki v trdnostnih bojih odbili sovjetske oklepne napade. Nasprotnik je utrpel velike izgube, uničenih je bilo 67 oklepnih vozil.

Ob Donu so italijanske čete krvavo odbile močan sovražni napad.

V srednjem odseku so se kakor doslej ponesrečili vsi sovjetski poskusi prodorov. Sovjetski napadi so spodleteli v koncentričnem ognju pred postojankami nemških čet, v kolikor ne že v pripravljenih postojankah.

Jugovzhodno od Toropca so obkoljene sovjetske sile včeraj s protinapadi zamašle poskušale prodreti iz obroča, ki je bil nadalje močen.

Lastni napadi zahodno od Toropca so privedli do prodora skozi močno zavarovane sovjetske postojanke. Skupno je bilo na srednjem odseku vzhodnega bojišča uničenih 48 sovjetskih

oklepnikov in sovjetskih prevoznih vlakov z letalskimi napadi.

Kandalakša in drugi kraji ob mурmanskim železnici so bili podnevi in ponoči po bojnih letalih uspešno napadeni.

V zahodni Cirenajki so se razvijali v teku včerajšnjega dne močni boji s številno močnejšimi britanskimi silami. Pri uspešni obrambi je bilo uničenih 22 angleških oklepnikov in sestreljenih 10 letal. Nemška bojna letala so dosegla bombe zadetke na razpostavljenih letalih na več letališčih v Cirenajki.

Nemška letala so obstreljevala angleške stroje nad Rokromesom v pušavi.

Nemška lovska letala so včeraj v Tunisu brez lastne izgube sestrelila tri angleška letala. V več valovih izvedeni ponočni napadi proti Boni so povzročili v pristanišču znatno škodo.

V vzhodnem Sredozemlju je bila z bombami napadena angleška podmornica in močno poškodovana.

Nemške podmornice so pri Oranu potopile 6000 tonsko angleško prevozno ladjo in poškodovale s torpedi ameriški rušilec.

V borbi proti Veliki Britaniji so bojna letala preteklo noč napadla pristanišče Hartlepool in neko industrijsko napravo v vzhodni Angliji z rušilnimi in zažigalnimi bombami, kjer je bila zlasti v ladjedelnicah povzročena velika škoda.

Nemiri v sestradani Indiji in Perziji

Na mnogih krajih je prišlo do novih krvavih spopadov in je ljudstvo naskočilo in izropalo trgovine z živili in skladišča

Bangkok, 16. decembra. s. Poročila, ki še vedno prihajajo iz Indije, pravijo, da se je tam položaj prehrane, posebno še v pokrajini Bombay, še bolj poslabšal. Številne zaplembe živil za prehranjevanje vedno številnejšega angleškega vojaštva in severno ameriških oddelkov, ki že gospodujejo tam, kakor tudi pošiljke živil za čete v Perziji in na Srednjem vzhodu — vse to je povzročilo občutno poslabšanje prehranjevalnega položaja v Indiji. Takšno stanje je v izmuzganem indijskem prebivalstvu vzbudilo še večje nerazpoloženje do Angležev. Manifestacije in spopadi, ki so jih izzvali indijski rodoljubi, so zdaj zavzeli takšno stopnjo, da je že presešlo vse meje politične politike. Pošast lakote je nov močan razlog sovražstva do Angležev, in zaradi takšne lakote prihaja stalno do nemirov v severnih srednjih indijskih pokrajinah, pa čeprav jih angleška propaganda skuša prikazati kot čisto navadne spore med pristaši kongresne stranke. To dokazujejo zadnje velike demonstracije, ki so jih vpriporili včeraj v Bombay, ko je množica prestrašenih Indijcev napadla in izropala skladišča žita kljub varnostnim ukrepom, ki so jih bile izdale oblasti. Poročajo, da policija ni mogla izdati drugega, kakor da je prišla in zaprla kakšnih osemdeset ljudi.

Ankara, 16. decembra. s. Nemiri se nadaljujejo tudi v Perziji, kjer postaja prehranjevalni položaj vedno slabši. Žito, ki so ga Angleži razdelili, je prebivalstvo samo še bolj razjezilo. Obiljubi so jim že večkrat, da bodo popravili ta položaj z ukrepi, ki bodo odpra-

vili splošno pomanjkanje živil v deželi. Omejitvi pa so se le na uvoz majhnih količin pšenice ter jih razdelili med prestrašene Arabce, ki so jim angleške in sovjetske čete pobrale zaloge živil. Dajali pa so jim to žito kot nekako miloščino, ne pa kot nekaj, kar bi jim bili dolžni dati. Povod vlada veliko nezadovoljstvo. Ne samo v Teheranu, temveč tudi povsod drugod v Perziji je prišlo do številnih novih manifestacij, pri katerih je prebivalstvo naskočilo in izropalo trgovine z živili in skladišča. Policija je mnogo ljudi zaprla. Na področju samega Teherana je zaprla nad 200 oseb pod obtožbo, da so sodelovali pri nemirih in da so hujskale ljudstvo, naj nastopi proti zasedbi Perzije po tujcih. Po mestu hodijo močne angleške patrle, ki razganjajo ljudi, če se zbirajo v večjih skupinah. Ker se je zadnjih demonstracij udeleževalo tudi mnogo profesorjev in študentov, je prosvetni minister Ranien izdal progla, v katerem jim hudo grozi.

Iz poročil, ki prihajajo iz Teherana, sledi, da se nemiri prestrašenih Perzijanov vedno bolj širijo in da je na mnogih krajih prišlo do spopadov med angleškim vojaštvom in domačim prebivalstvom.

Za prvo obletnico vstopa Japonske v vojno je japonsko-italijansko-nemško združenje v Tokiu priredilo sprejem, h kateremu so prišli veleposlaniki Italije, Nemčije in Kitajeke in diplomatski predstavniki drugih zaveznikov držav. Predsednik združenja je imel ognjevit govor, ki je dal povod za vroče manifestacije solidarnosti med državami trojnega pakta.

Herthyjev sin postane senator

Budimpešta, 16. decembra. s. Nikolaj Herthy mlajši, ki je bil v Szlonoku izbran za senatorsko kandidata, se je s posebnim govorom zahvalil in rekel med drugim: »Danes, ko smo v vojni, mora biti sleherni Madžar utrditi zase v obrambnem sistemu domovine, pa naj gre za notranjo ali zunanjo fronto. Vse koristi se morajo podrediti koristim domovine in slehernik mora z zavestjo časti storiti svojo dolžnost, da bo država močnejša in da bo prebredla vse težave.« Govornik je nazadnje povedal, da se bo posvetil službi svoje domovine tako, kakor se je njegov brat, ki je junaško padel za domovino.

Podaljšanje izjemnega stanja v Argentini

Buenos Aires, 16. decembra. s. Vlada je pod predsedstvom predsednika države Castilla sklenila za nedoločen čas podaljšati izjemno stanje, ker se ji zdi neizogibno potrebno ojačiti moralno enotnost in utrditi z učinkovitimi sredstvi stališče, ki ga je Argentina zavzela od sedanje vojne. Ministri so govorili tudi o pomanjkanju kuriva in goriva in sklenili, da bodo začeli črpali zalogo semenskega in lanenega olja, ki pa imajo v domačih skladiščih.

Vesti 16. decembra

Hud potres so čutili v pokrajini Anatoliji blizu kraja Horuna. 600 hiš se je porušilo. Računajo, da je število ranjenecv in mrtvih precej veliko. Japonska zbornica bo v kratkem razpravljala o načrtu za uvedbo državne monopolu nad petrolejem, oljem in postranskih izdelkov iz obeh tvarin.

Nemško železniško omrežje je leta 1937 znašalo 54.500 km, danes pa je pod železniško omrežje, ki je posredno ali neposredno pod upravo Nemčije, (upoštevajoč železnice v Protektoratu, na Holandskem in v zasedeni Evropi) trikrat večje in obsega 161.000 kilometrov.

Madžarski industrijski proračun za leto 1943 je povišan za 40%, kar je v zvezi z obsežnim načrtom za izgraditev madžarske industrije. V tem načrtu je predvideno tudi pridobivanje nafte, ki se bo v kratkem povečala za 70%.

Svčarski čezmorski promet, ki se je zaradi vdora anglo-ameriških čet v Afriko ustavil, je sedaj zopet deloma vzpostavljen med Lizbono in Genovo. Tovore prevažajo zaenkrat samo portugalske ladje. Tudi promet preko južne Francije je od začetka decembra zopet obnovljen.

Iz Carigrada je v Budimpešto odpotovalo turško odposlanstvo na pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe. Istočasno pa v Ankari ugodno potekajo trgovinska pogajanja z romunskim trgovinskim odposlanstvom.

V Madrid je prispel nov finski vojaški pribočnik, stotnik von Hardman, ki je bil v španski državljanski vojni na Francovi strani sedemkrat ranjen.

Newyorški listi poročajo, da bo mornariški minister Združenih držav Knox odstopil v mesecu januarju.

Med Belgradom in Sabcem je obnovljen redni ladijski promet in sicer trikrat tedensko.

Herstov list k viteškemu križu železnega križa je Hitler podelil generalnemu polkovniku Almdingerju. Odlikovanec je 153 nemški vojak, ki je prejel tako visoko odlikovanje.

Tokijsko prebivalstvo je darovalo za obrambo mesta 3 milijone jenov, iz česar bodo kupili 37 letal in 12 zapornih balonov.

Okrog 200 ladij za 800.000 ton je izgubila Švedska med sedanjo vojno. Švedska je imela poprej eno največjih trgovskih brodovij v Evropi, sedaj pa se mora boriti z velikimi težavami, kajti 60 odstotkov preostalih ladij je večinoma starih po 20 do 50 let.

Signal

Publica: Tre anni di guerra, riepilogo strategico dell'attività bellica dell'Asse, con numerose cartine e grafici. Storia della Fanteria, illustrata con disegni. Visioni di battaglia a Stalingrado. — Il fronte Europeo: volontari in lotta contro il bolscevismo. E il pubblico beve grosso... la propaganda inglese esaminata al microscopio. Notizie dall'Irak.

Numero doppio

72 pagine, di cui 8 a colori,
con 140 illustrazioni

Dvojna številka

obsegajoča 72 strani, 8 celostranskih barvnih
posnetkov in 140 fotografij stane

Il 1° numero di Gennaio (40 pagine) sarà messo
in vendita al prezzo normale di Lire 3.—

Prihodnja, januarska številka
(40 strani) bo stala L. 3.—

Kaj pove zemljiška knjiga za november

Nad 4000 raznih zemljiškoknjižnih zadev je letos že zaznamoval zemljiškoknjižni urad na okrajnem sodišču v Ljubljani. Suhoparna knjiga hrani zanimivosti in po svoje pove kake gospodarske zgodbe. V njo zaznamujejo in vpišejo vsakokratne spremembe, ki jih ima kaka nepremičnina, ko se zemljiške parcele spremenijo iz pašnikov v njive, iz navadnih parcel v stavbišča, da more potem fiskus odmeriti zemljiški davek, vpišejo tudi razne pravde in prepovedi, da lastniki ne morejo po svoje odločevati z zemljiščem in ga tudi ne prodati. V prvi polovici decembra je opažati nekam večjo živahnost za nakup zemljišč in hiš. V zemljiški knjigi je bilo ta čas zaznamovanih do 17 kupnih pogodb za celotno kupno vrednost 1.249.720 lir.

Na denarnem trgu vlada, sodeč po podatkih zemljiške knjige, še kaj zadovoljive prilike, ko denarni zavodi nudijo razne manjše in večje hipotekne kredite in dajejo posojila po sedaj običajnih pogojih in obrestih, ki dosegajo do 8 in več odstotkov. V novembru je bilo na 47 nepremičninah, ležečih v mestu in okolici, vključeno za 1.502.817 lir hipoteknih posojil, ko jih je bilo oktobra na 40 nepremičninah za 1.347.599 lir. Največje posojilo je znašalo 190-tisoč lir. Pri 30 nepremičninah je bil zaznamovan vrstni red za kredite v znesku 3.947.700 lir, ko je bilo oktobra prav tako pri 30 nepremičninah zaznamovano kar 15.786.000 lir.

Kakor druge mesece, je bilo tudi v novembru izbrisanih več starih in tudi novih hipoteknih dolgov. Nekateri dolгови so bili izbrisani šele sedaj, ko so bili drugače plačani že pred 20 in več leti. Ljudje na kmetih imajo dostikrat navado, da hranijo doma izbrisane pobotnice, a ne zahtevajo izbrisa vključenih dolgov. Zgodi pa se, da pobotnico kam spravijo, da jo več ne morejo najti, in tako nastanejo potem sitnosti, da morajo šele s tožbo uveljavljati izbris starega dolga, kajti primeri se, da je plačani upnik že davno umrl. Dostikrat se dalje primeri, da šele sedaj izbrisujejo dolgove, ki so jih predniki napravili celo pred sto leti in so bili vključeni na kako posestvo.

V novembru je bilo podanih 21 predlogov za izbris dolgov v znesku 2.843.967 din. Največji dolg, ki je bil vključen na neko nepre-

mičnino v kat. občini Zgornja Šiška, je znašal 1.285.790 din. Oktobra je bilo v tem pogledu podanih 36 predlogov za izbris 6.956.016 din. V novembru je bil dalje izbrisan nad 50 let star dolg v znesku 3000 goldinarjev, naposled več kronskih dolgov v znesku 61.276 K. Neki kronski dolg, vključen na neki nepremičnini v kat. občini Bizovik, je znašal dobrih 71 K. V novembru so bile pri 12 nepremičninah zaznamovane realne eksekucije za celotne terjatve 781.326 lir in pri 1 nepremičnini za 33.150 din. V oktobru je bilo 10 realnih eksekucij za celotni znesek 278.463 lir. Sodne dražbe nepremičnin so postale zelo redke.

Šport

Pristojno bolgarsko ministrstvo je odobrilo lepo vsoto 2 in pol milijona levov za ureditev in modernizacijo skopljanskega reprezentativnega igrišča. Z novim igriščem se bo Skopje lahko postavilo.

Preteklo nedeljo so hokejisti iz Davosa igrali v Stockholmu kjer so domače predstavništvo porazili z rezultatom 5:2. Švicarji bodo odigrali na Švedskem še nekaj tekem.

Finsko smučarsko predstavništvo trenira znani Veli Sarinen. Finci bodo tudi letošnjo zimo priredili več velikih smučarskih tekem.

Graški železničar je igral preteklo nedeljo proti mariborskemu. Po lepi in premočni igri so zmagali Mariborčani z 0:1. Tekma je bila v Mariboru pred 600 gledalci. Sodil je Nemetz.

Nogometno moštvo zagrebških nemških letalcev je gostovalo zadnjo nedeljo v Celju. Za nasprotnika so imeli celjsko moštvo. Zmagali so domačini s 5:4 (4:3). Celjani so igrali prav dobro.

Mariborski Rapid pa je gostoval preteklo nedeljo v Trbovljah proti moštvu Trbovelj. Gostje so poslali malo oslabiljeno moštvo, ki je moralo pred dobrimi domačini kloniti kar s 6:3. Igra je bila od časa do časa zelo ostra.

Predstavništvo slovaške vojske se je pomerilo v hokeju na ledu z nemškimi tovariši. Tekma je bila na Dunaju in so jo Slovaki odločili s 4:1 v svojo korist.

Dunajski amaterski boksarji se bodo 14. februarja pomerili z mestnim predstavništvom Budimpešte. Tudi za revanžno srečanje so se že dogovorili. To bo v maju na Dunaju.

Slovaško hokejsko predstavništvo je zdaj že čisto pripravljeno za mednarodno srečanje z Nemci. Tekma bo 19. dec. v Bratislavi. Za srečanje vlada veliko zanimanje.

Švicarji so tudi v drugi hokejski tekmi na Švedskem premagali zastopstvo Hammarja s 4:0 (0:0, 1:0, 3:0).

Delni mednarodni nogometni spored za leto 1943

Nekatere države imajo že sestavljene sporede za bodoče leto. V kakšne mednarodne borbe bodo poslali svoje najboljše nogometaše — svoje državno predstavništvo.

Tako so se Švedji že odločili, da bodo nastopili na šestih mednarodnih srečanjih. V petih tekmah bodo igrali na domačih igriščih, le enkrat bodo šli na tuje — v Kopenhagen. Dandaj imajo dogovorjena tale srečanja: s Švico, Nemčijo, Italijo, Madžarsko in Dansko. Tekmo v Kopenhagnu bodo odigrali v juniju mesecu.

Italijanska nogometna zveza se je te dni sestala v Firenci, kjer je bilo predvsem govora o mednarodnih tekmah, ki naj bi jih Italijani odigrali prihodnje leto. Skoraj gotovo bodo prišli do revanžnih iger z Nemčijo, Madžarsko, Španijo in Hrvaško, v kolikor se ne bodo še do drugega leta domeniili za druga mednarodna nogometna srečanja.

Madžari imajo zaključene tudi že tri mednarodne tekme. Prva bo, ko se bodo pomerili z Italijani. Tekma bo koncem aprila v Budimpešti, v maju se bodo nadalje Madžari pomerili s Švicarji, in končno 6. junija, ko bodo morali na tekmo z Bolgarijo. Odigrali jo bodo v Sofiji.

Tudi Francija ima že delno sestavljen mednarodni spored. Kmalu bodo začeli. Že 21. februarja bodo imeli v Parizu velik dogodek: Španci bodo igrali s francoskim predstavništvom: 18. aprila bodo Francozi odšli na Portugalsko, kjer se bodo pomerili z domačini v Lizboni. — 6. junija pa se bo državno predstavništvo pomerilo z A in B moštvom švicarske nogometne zveze. Kraj za to zadnje srečanje, še niso določili.

Imenovanje občinskega komisarja na Dobrovi

Z naredbo Vis komisarja z dne 27. novembra 1942-XXI. je bil imenovan za izrednega komisarja občine Dobrova g. Alojzij Jamnik.

Kdo naj ima prednost na tramvaju?

Uprava cestne železnice in oblasti so po večletnih zahtevah vendar napravile red na ljubljanskem tramvaju. Večno nezadovoljno ljubljansko občinstvo počasi spoznava lepe strani novih uredb ter jim daje prav. Občinstvu pa še najbolj ugaja sedanja hitrost voz električne železnice. Ko se namreč voz na kaki postaji ustavi — postoji le za nekaj trenutkov ter takoj odpelje dalje. Ito je res v korist hitrosti prometa. Izostale so pritožbe potnikov, češ da vozi tramvaj prepočasi. Toda na postajah se dogajajo še vedno prizori, katerih bi se bilo vredno spomniti in jih skušati odstraniti. Zakaj pri vsej naglici prometa so zelo zapostavljeni stari, onemogli in invalidi. Ko privozi voz cestne železnice, navale nanj najprej mladi in zdravi ljudje, medtem ko morajo stari in betežni potrpežljivo čakati, da pridejo na vrsto. Dostikrat se pripeti seveda, da se »pogumni mladeniči in mladenke« prej prerinejo v voz, za njimi odrasli možje in žene. Tisti, ki bi bili pa voznje najbolj potrebni, žalostni čakajo na naslednji voz, kjer se ponavlja ista igra... Vzgoje občinstva nam je treba tudi pri tramvaju!

Onemogli in stari ljudje morajo imeti prednost pri še tako velikem navalu potnikov! Šele ko vstopi zadnji starček v voz, naj vstopajo mlajši. Prav tako naj pazi sprevodnik, da imajo onemogli prednost na sleherni postaji pri vstopul

S štajerskega

Najmlajši spodnještajerski vojak je Jožef Černe iz Trbovelj, ki je nedavno pisal z vzhodne fronte in v svojem pismu pozval k borbi vse sposobne tovarise, naj sledi njegovemu vzgladu in naj prej ne odnehajo, dokler ne bo stiri zadnji boljševiški odpor. Jožef Černe se je z dovoljenjem svojih staršev prijavil kot prostovoljec SS oddelkov in se kot najmlajši štajerski bori na Kavkazu. Mariborski dnevnik pripominja, da je mlademu fantu bil za vzgled že njegov oče, ki se je v prvi svetovni vojni odlikoval s svojo hrabrostjo in potem vršil odgovorno službo pri orožništvu.

Električni tok ga je ubil. Iz Velenja poročajo o smrtni nesreči nekega delavca, ki je padel z 28 metrov visokega stolpa visoke napetosti. Bil je na mestu mrtve. Domnevalo, da je po nesreči prišel v stik z električnim tokom.

Poroke. V St. Jurju sta sklenila zakonsko zvezo Ivan Volušek in Marija Kolarjeva, oba iz Sv. Uršule. V Braslovčah sta se poročila posestnikov sin Friderik Šmigel in posestnikova hči Pavla Fundova, dalje vrtnar Franc Korošec in mizarja hčerka Zofija Kolšova iz Letuša ter posestnikov sin Leopold Bok iz Topole in kuharica Marija Plesnikova s Polzele.

Novi grobovi. V visoki starosti 87 let je v Mariboru umrl železniški namestnik Rihard Dominik. Nadalje sta v Mariboru umrli 82 letna hišna posestnica Marija Lorberjeva in 49 letna soproga mizarja Antonija Šiškova. — V Jazbinah pri St. Jurju je umrl Ivan Iskrač, v St. Jurju pa 73 letni Herman Künzl in 62 letni Ivan Obrez. — V Braslovčah je umrl v starosti 79 let prevzitar Jakob Praprotnik.

Najlepša knjiga letošnjega leta bo »Slovenčev koledar«

Naročniki „Slovenčeve“ knjižnice

bodo dobili v teh dneh tri zadnje knjige skupaj in steer:

Maševanje svete reke

Izdeci škrlatne kadulje

Naš Buček

V bližnji bodočnosti bodo izšle tudi znamenite GUGOLJEVE ukrajinske povesti pod naslovom VI. kralj zemskih škrtov in duhov

Naročite „Slovenčev knjižnico“, dokler je še čas!

S. S. VAN DINE:

Skrivnostni tekač

Kriminalni roman

»Če sem dobro slišal sta gospodična Dillard in Arnesson odšla skupaj od doma.«

»Da, skupaj.« Siggurd je ves nor na gledališče in na glasbo, v prvi vrsti pa še na norveška gledališka dela in glasbo. Najraje ima Ibsena, pa tudi Griega zelo upošteva.

»So snoči predvajali v gledališču kakšno Ibsenovo delo?«

»Da, mislim da »Rosmersholm«.

Ibsen prihaja v Ameriki v modo. »Res je,« je prikimal Vance. »Toda povejte nam, ali ste videli gospodično Bello in gospoda Arnessona, ko sta se vrnila iz gledališča?«

»Ne. Mislim, da sta prišla precej pozno. Bella mi je davi povedala, da jo je Arnesson po končani predstavi peljal na večerjo v hotel »Plaza«. Sicer pa bo on sam vsak čas tu in vam bo lahko razložil natančneje vse, kar želite.« Profesor je govoril s potrpljenjem, a postajalo je vedno očitnejše, da mu je začelo Vancejevo izpraševanje iti počasi na živce.

Vance pa se za to ni prav nič zmenil.

»Ali nam lahko poveste, kaj sta gospoda Drucker in Pardee delala tu vse do pol enajstih?«

»Na njunem vedenju nisem opazil nič posebnega, nič izrednega. Njuni obiski pri nas so nekaj običajnega. Res se dostikrat zgodi, da prideta k nam po večerji. Z Druckerjem sva snoči razpravljala o neki teoriji, ko pa je prišel Pardee, sva nehala o tem govoriti. Čeprav je Pardee dober matematik, vendar takšnim znanstvenim razpravam ni kos.«

»Ali vam je znano, če sta Drucker in Pardee kaj videla gospodično Dillardovo, preden je odšla v gledališče?«

»Oprostite, če vam povem,« je mirno odgovoril profesor in počasi vzkel pipo iz ust, »da ne razumem, zakaj me to sprašujete. A ker bi le radi vedeli, vam rečem, da niti eden niti drugi teh dveh gospodov ni tedaj videl moje nečakinje... Prav tedaj smo se nekoliko menili o Ibsenovih svobodnih naziranjih. Ta razgovor je sprožil Drucker, ki je trdil, da je Hauptmann dosti nad omenjenim norveškim dramaturgom. Arnessonu pa je bila ta trditve zelo zoperna.«

»Potemtakem sta ob osemih gospodična in gospod Arnesson odšla od doma in vas pustila z dospodoma Druckerjem in Pardejem samega.«

»Da, prav tako je bilo.«

»In ob pol enajstih, pravite, sta tudi Drucker in Pardee skupaj odšla.«

»Vsa po stopnicah sta odšla skupaj,« je odvrnil suhoparno profesor. »Ko sta bila enkrat na cesti, mislim, da je Drucker odšel domov, Pardee pa da je imel nek domenek v šahovskem klubu.«

»Zdi se mi, da Drucker navadno ne hodi ob tej uri spat,« je pripomnil Vance. »To bi rekel tem prej, ker ste mi rekli, da je bil prišel semkaj zaradi neke znanstvene razprave z vami...«

»Drucker se zadnje čase nič kaj dobro ne počuti,« je odvrnil profesor nekam premišljeno potrpežljivo. »In snoči je bil nenavadno utrujen, tako da mi je dejal, da gre od tod naravnost domov v posteljo...«

»To bo odgovorjalo...« je pomrmal Vance. »Malo prej nam je gospod Drucker res povedal, da je vstal okrog šestih zjutraj...« Za hip je umolknil, potem pa nadaljeval: »Prej ste nam omenili, da je imel gospod Pardee snoči nek domenek v šahovskem klubu. Ali vam je morda znano, zakaj je šel tja?«

»Profesor Dillard se je nekam odpustljivo nasmehnil.«

»Pardee se je zmenil s šahovskim prvacom Rubinsteinom za partijo šaha. Mislim, da je bila to že tretja, zadnja partija, za kolikor sta se bila domenila, in prav zato je bil Pardee nekoliko nemiren. Partija, ki sta jo začela večerj popoldne ob dveh, je bila

ob šestih prekinjena. Pardee naj bi jo z Rubinsteinom nadaljeval ob osmih, a kakor se zdi, je bil njegov nasprotnik povabljen k neki družini in višjih družabnih krogov, zaradi česar sta sklenila, da bosta igro nadaljevala v šahovskem klubu okrog enajstih... Čeprav je bil Pardee precej nemiren, je vendar staval precej upanja v svojo zmago. Drucker pa je nasprotno trdil, da Pardee v tej igri ne stoji preveč dobro. O tem sta imela prej živahno razpravo, pri kateri se je Pardee zelo razgrel, kajti ni mu bilo malo na tem, kako se bo tretja igra z Rubinsteinom končala. Prvo je namreč izgubil, pri drugi sta si nasprotnika točko delila in tretja naj bi bila potemtakem odločilna.«

Videti je bilo, da se Vance zelo zanima za to, kar je profesor Dillard pripovedoval.

»Rubinstein je močan igralec,« je pripomnil, »in Pardee bi bil res lahko ponosen in bi želez upravičeno slavo, če bi Rubinsteina premagal. Ali vam je znano, kako se je igra končala?«

Na profesorjevih ustnicah se je spet poigraval lahien smehljaj.

»Ne, ni mi znano,« je odvrnil. »Če pa bi radi slišali moje mnenje, vam povem, da je Pardee igro izgubil. Res je Drucker, ki mu je bil Pardee razložil položaj na šahovski deski, karščen je bil v trenutku prekinitev partije, povedal, da Pardee stoji slabše in da ga bo njegov nasprotnik zelo verjetno premagal. Drucker je zelo

previden v svojih izjavah in vselej dobro premisli, preden kaj reče.«

Vance je bil očitno osupnjen nad tem.

»Morda hočete reči, da je Pardee pretresal svojo partijo z Druckerjem in skušal ugotoviti, kakšne možnosti se obena nasprotnikoma odpirajo? To je res posebnost takšne vrste, da bi spričo nje prav gotovo izgubil svoj ugled in sloves vsak poklicni šahist.«

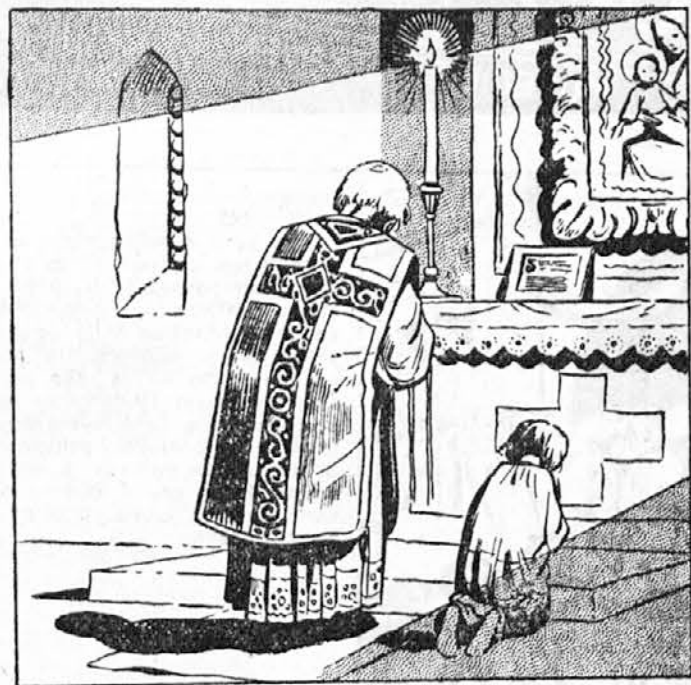
»Ne poznam navad med šahisti,« je pripomnil profesor nekoliko pikro. »Vendar pa vam lahko rečem, da se je Pardee vedel brezhibno. Spominjam se, da se je Drucker v nekem trenutku sklonil nad šahovnico, na kateri so bile figure postavljene tako, kakor ob prekinitvi partije z Rubinsteinom, in da mu je Pardee dejal, naj vendar drži svoj jezik, naj mu ne vsiljuje svojega mnenja in naj mu nikar ne pomaga. Šele potem sta začela preretavati, kako bi se igra utegnila končati.«

»Rekli ste, da je Pardee obnovil položaj tiste svoje partije na tej šahovnici in jo potem z Druckerjem proučeval, ne?«

»Da, tako sem rekel,« je odgovoril profesor zelo vljudno. »Sedela sta si nasproti in skupaj iskala, katere poteze bi bile najboljše. Drucker, kakor sem vam dejal, je pri neki priliki hotel nekaj pripomniti, Pardee pa ga je nabruvil, naj vendar molči. Približno čez četrte ure je Pardee pospravil figure in prav tedaj mu je Drucker dejal, da bo igro izgubil, čeprav se je na splošno zdelo, da Pardee stoji dobro.«

Pastirček

misel: Jože Tomazič

45.

Naslednje jutro je planinski župnik vstal zarana ter zbudil tudi pastirčka.

»Pojdi z menoj v cerkev, v tvoja nebesa! Zdaj si si že toliko zapomnil, da mi boš lahko pri sveti maši stregel!« mu je dejal.

In veselo sta odšla po hribčku navzgor k cerkvi. Župnik je oblekel pastirčku belo srajčko, nato pa še sebi mašno opravo in stopila sta v jutranjo zarjo pred Mater z Detetom v naročju.

46.

Pastirček je mislil na svojega prijatelja, a v tišino so zadonele pastirske piščali in ovčji zvončki so zatrjančili. Tedaj je videl modro nebo nad zelenimi pohorskimi planinami in to prelubo nebo je poslalo snežno bel oblak, na njem zelen travnik z ovčami in jagnjiči, za njimi pa so cvetele frate in poseke v vijoličasti preprogi listnatega vrbovca — pohorskega cipruša. Med rdečim malinjem in modro ostrogo — robidjem se je razgrnila stara drvarska stezica...

Prihodnji mesec se bodo pričele pobožnosti prvih sobot posvečene Srcu Marijinemu

Dva velika jubileja smo praznovali letos 15. maja: srebrni škofovski jubilej sedanega papeža Pija XII. in petindvajsetletnico prvega Marijinega prikazanja v Fatimi.

Petindvajsetletnica Fatime je dala Portugalski povod za veličastne verske svečanosti. Povsod navdušenje, pri vseh že v pripravi na lep praznični dan prizadevanje, da bi poglobili versko življenje in se tako čim lepše odzvali naročilu iz Fatime.

Zenska in moška mladina se je zbrala že 11. februarja na mogočnem kongresu v Lizboni. Tja so za sklep kongresa v veličastnem spredu prinesli čudodelni kip Naše ljube Gospe fatimske. Prizori navdušenja brez konca in kraja.

Škofje so v skupnem pastirskem listu poudarili bogastvo, ki ga je razlila Fatima nad posameznika in župnijo, nad narod in državo: »Kdor bi bil pred 25 leti zaprl oči in bi jih sedaj zopet odprl, ne bi več spoznal Portugalske: tako na globoko in na široko je segla preobrazba, ki jo je rodilo preprosto in na zunaj nevidno znamenje Marijinega prikazanja v Fatimi.«

Program proslave, ki so ga zasnovali portugalski škofje, je pomenil novo poglobitev verskega življenja in dopolnitev vsega dosejane dela in prizadevanja: po vseh portugalskih župnijah so se vršili od 3. do 11. maja ljudski misijoni; nedelja 10. maja se je praznovala kot narodni praznik in so se po vseh cerkvah Portugalske opravile zahvalne službe božje za vse milosti, ki jih je skozi vseh 25 let rosila nad Portugalsko Marija iz Fatime; na večer pred 13. majem so se po vseh krajih Portugalske vršile procesije z lučkami, podobne nočnim procesijam, ki jih prirejajo romarji v Fatimi; 13. maja je kardinal patrijarh ob asistenci vsega portugalskega episkopata na svečan način posvetil vse portugalski narod Marijinemu Srcu; kot trajni sad jubilejnih svečanosti se je ustanovila »Liga dostojnosti«, v katero naj bi vstopile vse portugalske žene in

dekleta ter družinski očetje Portugalske, da bi pomagali odpraviti vso nespodobnost v modi, po kopališčih, v kinu in pri gledaliških predstavah.

Narod, ki je sposoben takih dejanj in takih sklepov, gotovo ne bo med tistimi, za katere je Marija v Fatimi napovedala, da bodo izkoreninjeni z zemeljskega površja, ako se v tej vojni ne spreobrnejo k Bogu in ne priznajo Kristusa za svojega Kralja in Gospoda.

Umetnostna razstava Fr. Miheliča in Tineta Kosa odprta

V nedeljo dopoldne je bila odprta v salonu Jake Oražma umetnostna razstava slikarja Franceta Miheliča in kiparja Tineta Kosa. Otvoritev je prisostvovalo mnogo ljubiteljev likovne umetnosti. Med drugimi predstavniki našega kulturnega življenja se je udeležil otvoritve tudi predsednik Narodne galerije g. dr. Windischer. Razstava, ki je v razmeroma majhnem salonu zelo okusno in spretno urejena, je takoj prvi dan privabila mnogo občinstva. France Mihelič razstavlja to pot nekaj zelo uspešnih portretov ter vrsto platen z našimi pokrajinskimi motivi zlasti z Barja ter figuralne kompozicije iz življenja našega ljudstva. Pestrost motivov in živa splošnost z našo zemljo vzbujata med občinstvom mnogo priznanja, zlasti obe sliki »Božič na Ptujski gori«, naslikani v dveh variantah, saj spominjata s svojimi toplimi, zamolklimi barvnimi toni na slavne stare mojstre, ki so spretno in globoko znali združiti velike religiozne momente v sklad z notranjimi občutki svojega ljudstva.

Kos se je z veliko ljubeznijo poglobil v les. Les zahteva od kiparja največ topline, ki jo je to pot mojster v resnici vso vdahnil v človeška telesa. »Spomin« na primer — prelepa bela javorjevina — je kakor lirčen prikaz nežne ženske bitnosti, »Pastirček« in »Sejal« iz tisovine pa sta eden kakor drugi mehko

zajeta v izvirnost predstavljajoče figure. Majhna plastika iz žgane gline »Rojstvo« bo zdaj za Božič prekrasno darilo, saj je kakor nalašč ustvarjena za vitrine, knjižne omare in pisalne mize. Tako nudi ta razstava obiskovalcem navzlic svoji skromnosti obilo novega in lepega. Razstava se nahaja v salonu Jake Oražma v Pražakovi ulici takoj na vogalu izza Miklošičeve ceste.

Ljubljana

Koledar

Sreda, 16. decembra: Kvatre; Evzebij, škof in mučenec; Adelajda, cesarica; Albina, devica in mučenica; Adam, šk. l.

Obvestila

Lekarne. Nočno službo imajo lekarne: mr. Levstek, Resljeva 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta 48.

Občni zbor Slomškove družbe bo dne 28. decembra v Akademskem domu v Ljubljani. Spored. ob 8. uri sv. maša pri franciskanih, ob pol 10. uri občni zbor s poročili funkcionarjev. K obilni udeležbi vabi odbor.

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Sreda 16. decembra ob 16.30: »Gradbenik Solnes«. Red A.

Četrtek, 17. decembra ob 16.30: »Oče«. Premiera. Red premierski.

OPERA:

Sreda 16. decembra ob 16: »Thais«. Red sreda.

Četrtek, 17. decembra ob 16: »Gasparone«. Opera. Red četrtek.

Rokodelski oder

Nedelja 20. decembra ob pol 5: »FIRMA«. Predprodaja vstopnic v nedeljo od 10—12 in dve uri pred predstavo v društveni pisarni, Petrankova 12. l. nadstr. desno.

Druga javna produkcija Glasbene akademije, ki bo danes ob 18. uri v mali filharmonični dvorani ima na sporedu skladbe za violino, bariton klavir, klarinet in sopran. Sporedi se prodajajo v Matični knjižarni in pri večerni blagajni.

Nove prodajne cene kvasa

Kakor smo obveščeni, je Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino z odločbo z dne 10. decembra odobril nove prodajne cene za kvas in sicer 16.50 lir za 1 kg paketicnega kvasa, postavno tovarna kvasa. — V tej ceni so vključene državna in pokrajinska trošarina ter skupni davek na poslovni promet in embalaža, dočim občinske trošarine niso vključene. Obveščeni smo nadalje, da bodo tovarne kvasa zaračunavale novo ceno začeti s 16. decembra t. l.

Zaradi lažjega obračunavanja poštne in zbirne tovarnine in ostalih stroškov odpreme, bodo tovarne te stroške pavšalirale v približni višini istih.

O čudežu Osram žarnice

Del prodigio della Lampada Osram

L'economia di funzionamento di una lampada elettrica dipende dal modo con cui essa utilizza la corrente che consuma.

Le lampade OSRAM-D col filamento a doppia spirale trasformano nel modo più economico la corrente in luce. Perciò si ottiene con le LAMPAD E OSRAM-D molta luce e poco consumo.

Ekonomičnost žarnice je odvisna od načina, kako žarnica pretvarja porabljeni tok.

Žarnice OSRAM-D z dvojno vijajnico spreminjajo tok v svetlobo na najbolj ekonomičen način.

Zato dosežemo z

OSRAM-D ŽARNICO

mного svetlobe in majhno porabo

G 5

Izšel je „SLOVENČEV KOLENDAR“

Ljubljanki naj ga dvignejo pri Upravi „Slovenca“ Kopitarjeva 6. Dobite ga tudi v knjigarnah. Decelani, poverjeniki koledarja; kadar pridete v Ljubljano dvignite ga za Vaše farane pri Upravi „Slovenca“, Kopitarjeva ulica 6 — v Ljubljani.

A. D'ENNERY: DVE SIROTI

Zdelo se je, da vitezu gori pod podplat, kajti strelja ga je komaj dohajal. Picarda je začela peči vest in skušal je obvestiti viteza o položaju rekoč, da bi načelnik policije rad izvedel za kraj, kjer biva Henrika.

»Saj ne bo izvedel, če mu ne boš povedal ti.«

»Torej... kar se mene tiče... toda povedati bodo zaupniki gospoda načelnika, kakor na primer Morest in...«

»Oh! Zatorej...«

Picard, ki je zasluhl, kaj se sedaj dogaja v gospodarjevi duši, je s trga pozval neko kočijo in povedal naslov palače, kjer je bival grof de Linieres.

Ko sta prispela do stranskega sedeža, je Roger najprej stopil v Dianeine odaje, toda gobarica mu je povedala, da je gospa odšla k slovesni sv. maši v cerkev Saint Sulpice.

Rogerju se je za hip pojavila misel, da se utegne teta oglasiti pri Henriki.

Obrnil se je proti načelnikovi delovni sobi.

Picard, ki je stal v predsobi, mu je prišel nasproti in mu sporočil, da je iz razgovora, ki ga je imel nekaj minut poprej z Morestom, spoznal, da mu je grof naročil, naj stvar uredi kar v hiši.

Picard je razen tega tudi povedal, da je načelnik rekel: Če se ne bo pokoril mojim ukazom, potem gorje mu!

»Ne bom odjenjal!« je sknil med zobmi mladenič in se vsedel, da bi počakal na strica.

Hip nato je ura odbila dve in Roger se je zdrnil.

XI.

Ko je bila sama, se je Henrika domislila, da ji poslej preostaja samo eno, da namreč premenja stanovanje in da se vsa posveti iskanju svoje sestre.

Ljubezen do Rogerja je bila zanjo v teh žalostnih dneh kakor hladilo na rano, toda obtoževala se je zavoljo tega sladkega in vabljivega brezdelja, delala pa si je očitke tudi zaradi tega, ker je čustva, katere je gojila doslej le za svojo slepo sestro, začela deliti z vitezom.

Dekle se je lotilo sedaj pospravljanja borihih reči, ki jih je imelo s seboj, in začelo zbirati svoje spominčke. Ko je bilo vse urejeno, se je domislila, da mora narediti še nekaj. Mora reči svoj poslednji zbogom tistemu, ki jo je bil rešil iz velike nevarnosti, Rogerju, ki jo je ljubil.

Ko je metala na papir poslovilne vstice, se je zjokala nad svojo stroto ljubeznijo, ki se je podrla že na začetku,

zjokala pa se je tudi nad svojimi propadlimi snovi.

Ko je dokončala svoje pismo, je za slišala dva udarca na vrata. Obrnila se je in se znašla pred lepo gospo, ki je bila bogato oblečena.

»Gospodična Henrika?«

»Jaz sem, vstopite, prosim, gospa.«

Sladki glas došle gospe je naredil na dekletu takoj globok vtis.

Grofica Diana de Linieres, kajti nepričakovano gostja je bila Rogerjeva teta, se je vedela na stol in se ozrla na okrog.

»Članica sem dobrotelne ustanove in... nekdo, ki mi je zelo drag, vas mi je priporočil...«

Henrika je pogumno dvignila glavo. Mar je prišla, da ji bo delila milosrčje?

»Gospa, nimam nobenih potreb! Delam!«

Diana je z občudovanjem pogledala dekletu.

»Gospodična... mi smo bogati... ali res nič ne potrebujete?«

»Da, da, gospa... Rada bi dobila zaščitnika in rada bi odšla kam daleč, daleč od tod!«

Henrika je pokleknila pred grofici in nogo in jo prosila. Videlo se je, da jo je Diana razumela.

»Vi bi se radi umaknili pred moškimi, ker nečete postati njegova ljubavnica...«

Deklica se je dvignila. Tako, tudi ta lepa gospa je prav isto mislila o njenih odnošajih do Rogerja kakor vsi drugi kramarji.

»Ker nočem postati njegova žena!«

Tedaj pa Diana spričo junaštva ubogega dekleta, ki je odklanjalo sijajen položaj, ni mogla zakrivati, kdo da je.

»Jaz sem grofica de Linieres, Rogerjeva teta, to je tistega, ki ga vi ljubite. Vem za vašo ljubezen in hvaležna sem vam za sklep, ki ste ga storili. Ta ljubezen nasprotuje drugačni oblasti, kakor smo mi, nasprotuje namreč kraljevi volji.«

Roger se je boril proti svojem in proti kralju, ki ga je hotel spraviti v zakon v skladu s stanovskimi običaji. Grofica je nadaljevala:

»Henrika, vi ste plemenitega srca. Toda zagotavljam vam, da se vam bomo že znali oddolžiti.«

Toda deklica ni poslušala Dianinih besed. Misli je na Rogerja, ki ga ne bo več videla. Navzlic temu pa jo je beseda »oddolžiti« spravila spet k pazljivosti.

Ce že ni marala sprejeti nobenega plačila v zameno za svojo izgubljeno ljubezen, pa je šlo tukaj za to, da se najde Luiza. Grofica bi kot vplivna gospa znati utegnila...

»Gospa, rabim vašo pomoč. Imam sestro... ki se je izgubila v Parizu, ker se je oddaljila od mene...«

»Sestro?«

Henrika ji je s tresočim glasom povedala vse dogodivščine od prihoda v prestolnico, o svojem ugrabljenju kakor tudi o tesnobnih dneh, ko je blodila po pariških cestah.

»Gospa, ona je slepa!«

»Slepa? In kako ji je ime?«

»Luiza.«

Grofica je prebledela. Luiza, to je ime njene hčerke Val spominov je planil v njene možgane. Bila je že na tem, da bi razkrila svoje srce tej deklici, toda stanovski ponos jo je odvrnil od prevelike zaupljivosti, ki bi utegnila oblatiti ime de Linieresov.

Pobožala je dekletu po laseh in rekla:

»Našli bomo vašo sestro.«

»Saj prav za prav ni moja sestra, toda za takšno sem jo zmerom smatrala.«

»Kaj ni vaša sestra?«

Henrika, ki je postala že zaupljiva do lepe gospe, ji je popisala vse svoje življenje, potem kako so našli Luizo in kako se je živela v družini Gerard in kako je v to družino prinesla srečo in blagoslov.

Ce bi med svojim pripovedovanjem pogledala grofici v obraz, bi bila presečena ob spremembi, ki se je dogajala.

Od besede do besede, kakor je deklica pripovedovala, je pred očmi Diane vstajala vedno bolj živa podoba življenja njenega otroka. Sleherna beseda je bila kakor meč, ki je zbadał njeno materinsko srce.

Videla jo je, kako je ležala tisto noč na cerkvenem stopnišču, videla jo je v duhu, kako jo je Gerard z ljubeznijo porabral, videla pa jo je tudi, kako je v miru živela v Evreuxu.

Ko je deklica končala s svojo pripovedjo, jo je grofica pritiskala k sebi, ker ni mogla več prenašati bolečine teh mučnih spominov. Jokala je v srečnem npranju, da bo kmalu lahko objela svojo drago Luizo. Toda mala je bila slepa!

Slepa!

Velike naloge nemške železniške uprave

Kljub slabemu stanju, v kakršnem so Nemci našli rusko železniško omrežje, so železniške zveze med Nemčijo in ruskim bojiščem danes že naravnost odlične

Berlin (CE). V Nemčiji so boljše kakor kjer koli na svetu uredili svoje železnice, tako da odgovarjajo vsem potrebam. A sedanja vojna je tudi Nemčijo postavila pred kopico vprašanj in nalog, ki se vedno bolj množijo. Nemčija mora danes skrbeti za upravljanje velike večine evropskih železnic. Potrebe naroda, ki je v vojni, in zlasti potrebe vojske so ogromne in jim ni mogoče nikdar povsem zadostiti.

Železniške proge, tudi tiste najoddaljeneje, ki se izgubljajo v ruskih stepah, je treba za vsako ceno spet popraviti in jih vzdrževati tako, da bodo zmogle čim večji promet. Strelivo, življenjske potrebe, vojno blago, celi vlaki bencina, neskončne vrste tankov in topov, prevozi vojaštva, skratka vse, kar prevažajo iz domovine na bojišče, mora iti brez oddiha svojo pot in se ne sme nikdar ustaviti. Kadar so zrel poljski pridelek, kadar na milijone ton žita, krompirja in drugega čaka, da ga odpeljejo in razdele med razne pokrajine nemškega Reicha, mora nemška železniška uprava, ki je že tako in tako zelo obremenjena z najraznovrstnejšimi nalagami, dati hitro na razpolago potrebno število železniških vozov.

Vprašanje oziroma skupej vprašanj, ki jih je najtežje reševati, je tisto, ki ga zastavljajo prometne zveze s tistim nekdanjim ruskim ozemljem, ki ga je zasedla nemška vojska, pa tudi prometne zveze, ki so še vse zaraščene z gozdovi in zapuščene in za dostikrat zelo primitivne železniške naprave. Vzhodno področje, ki je danes pod upravo nemških državnih železnic, je dva in polkrat večje kakor pa Nemčija sama. Ves promet pa je

navezan na železnice, zakaj tu ni nobenih posebnih rečnih poti v smeri od zahoda proti vzhodu. Železnice v Rusiji so v večnem in hudem boju s snegom, ledom in povodnjami, ki tako pogosto groze. Poleg tega pa tudi tla niso prav posebno ugodna za železniške proge, ker rada »ležejo« in je zato proge treba stalno skrbno nadzorovati. Zgodilo se je celo, da so železniški pragovi sprčo premajhne pazljivosti železniškega osebja na nekaterih krajih čisto prepereli. Nujno potrebno je bilo zato, na mnogih krajih nadomestiti stare železniške pragove z novimi. Da si ustvarimo pravičen pojem, kako ogromno delo je samo nadomestitev železniških pragov, je treba pomisliti le, da je na vsakem kilometru proge 1400 pragov. Koliko milijonov in milijonov železniških pragov pa je treba za vse železniško omrežje na zasedenem vzhodnem ozemlju! Seveda — pripominja poročilo iz Berlina — vseh teh številnih pragov ne vozijo kje od daleč, pač pa jih naredijo kar na kraju samem, saj je v Rusiji sprčo ogromnih gozdov lesa povsod v izobilju. A težave zato niso dosti manjše. Treba je les naglo spraviti na žage in ga primerno obdelati, pri sekanju je treba biti vedno pripravljen na stalne napade od strani oboroženih tolp, poskrbeti za prevoz nažaganih pragov, premagovati ozemeljske ovire, kajti tla so ponekod silno peščena, drugod pa spet preveč močvirnata ali pa pokrita z debelim snegom.

Kljub vsemu temu pa rusko železniško omrežje, ki je danes v nemških rokah, dobro funkcionira in so železniške prometne zveze med Nemčijo in vzhodnimi deželami tja do prvih bojnih črt vedno boljše in hitreje.

7.000.000 neporočenih mladih Francozinj

»Kölnische Zeitung« razpravlja v eni svojih zadnjih stvilk o narodopisnem položaju v Franciji in o posledicah, ki jih ima to stanje na gospodarsko življenje. Med drugim piše, da je od 16 milijonov 300.000 mladih Francozinj samo 9.000.000 poročenih, dočim je ostalih sedem milijonov Francozinj zamašeno in ne morejo biti poročene. Razloga za to stanje sta dva: prvi je, da so mlade Francozinje, ki niso našle v družini ženskega primerne polja udejstvovanja, je skušalo poiskati zaposlitev kjer koli in je tudi našlo. S tem pa so v veliki meri izpodrinile iz služb številne moške. Ta konkurenca utegne sčasoma postati nevarna, kajti kaj rado se zgodi, da ženska, ki je dobila dobro službo in se tako nekako osamosvojlila in postala neodvisna od moških, nikdar ne bo niti hotela stopiti v zakon, čeprav bi se ji ponudila prilika. Zenske na ta način povsem izgubljajo smisel za tisto, kar je prav za prav njihovo poslanstvo, za materinstvo. Kakšne bodo posledice, če bo šlo v tej smeri naprej, si vsak lahko predstavlja. Ne bodo se poznale posledice tega samo v gospodarskem življenju naroda, pač pa bodo še dosti hujše v tem, ker bo vedno manj družin in zato tudi vedno manj otrok. Začel bo polagoma še bolj usihati tisti vir, ki iz njega vsak narod črpa svojo življenjsko moč in sposobnost, vir, ki daje jamstvo vsakemu narodu, da ne bo umrl, če bo iz tega vira zajemal svojo moč.

Nov nemški zavod za raziskavanje umetnih vlaken

München, 15. dec. s. Na politehniki so odprli nov zavod za raziskavanje umetnih vlaken. Ob tej priliki je generalni ravnatelj nemškega gospodarskega ministra Kehrle govoril o celulozni volni kot evropski surovini. Najprej je poudaril, da sta sili Osi, to je Nemčija in Italija na tem področju že mnogo storili, potem pa je razpravljal o napredku, ki so ga v tem pogledu že dosegli ali pa skušajo doseči Španija, Norveška, Holandija in Francija, ki so preoblikovale svoje tehnično izdelovanje in finančne posle po vzorcih Italije in Nemčije.

V deželi piramid

Belo mesto in črna vas

Khartum (Sudan).

Beli ljudje v Khartumu so — kadar ne bolujejo na mizlici — spodobni in prijetni ljudje. Drže nekaj na svojo evropsko vzgojo, čeprav žive že dvajset let v Sudanu. Igrajo nogomet, tenis in golf kakor doma v Evropi (samo s to razliko, da igrajo doma tenis in nogomet brez tropskih čelad) in se čudijo, če se tuje pritožuje nad samoto sudanskega glavnega mesta.

»Kaj?« vprašajo užaljeno. »Khartum da leži ob strani. Da, morda je daleč Rejač, čisto spodaj ob Belem Nilu, čeprav pridete od tam v dvajsetih dneh v Mombaso. Toda Khartum? V enem največjem skoku ste v Kairu! (Vsekakor je to afriški mačji skok, kajti voznika z železnico in ladjo trajajo polne štiri dni.)

Khartumski mešanec se v resnici prav tako hitro lahko odloči iti v Kairo h krojaču ali zobozdravniku kakor Berlinčan iti v Potsdam. Čas tukaj še ni tako dragocen kakor v Evropi in štiriideset funtov za povratno karto v Kairo plača sudanski kolonist iz zapadnega žepa.

Skoraj vsak, ki v tej cvetoči koloniji trguje, postane v kratkem času imovit. Prav vseeno je ali trguje z bombaževino, slonovo kostjo ali z arabskim gumijem. Najbogatejši pa sta obe bančni družnici v Khartumu, kajti v kolikor zaupajo črni svoj denar (namesto, da ga po stari navadi zakopajo) ne zahtevajo nobenih obresti.

V našem mestu je že čisto lepo, pravi khartumski mešanec »vsemu trgovskemu prijatelju, ki je prišel iz kakega taborišča ali iz močvirnatih pokrajin v južnem Sudanu v »glavno mesto«. Potem ga pelje v enega izmed petih barov na whisky, da mu pokaže velikomestno življenje. Tak bar ima s pločevino obito točilno mizo, nekaj visokih stolov in celo baterijo steklenic z vinom in whisky.

To so pač prav gotovo tehtni pomisleki, ki bi jih morali upoštevati povsod, ne samo v Franciji, saj se tudi drugod dogaja, da ženske izgubljajo veselje do zakona, materinstva in družine, pač pa se raje potegujejo za službe po raznih uradih, da lahko bolj samostojno žive, čeprav pri tem pozabljajo, da jemljejo s tem zaslužek in kruh včasih tudi takim moškim, ki so očetje številnih otrok.

Novi nemški 88 mm top se je v Tuniziji dobro obnesel

Buenos Aires, 5. dec. s. Vojaški sotrudnik lista »Baltimore Sun« v nekem dopisu močno občuduje novi nemški 88 mm protitankovski top, ki so ga imeli Amerikanci priložnost spoznati na tunizijskem bojišču. Pisec pravi, da so zadnji napadi nemških in italijanskih sil v Tuniziji dokazali, s kako hudimi nalogami bo imela opravka Eisenhowerjeva armada. Nek ameriški častnik, ki so ga na čelu napadnega oddelka poslali v boj, da bi zavzel važno višinsko postojanko, se je kmalu vrnil s svoje poti ter pripovedoval, kako uspešni so bili nemški 88 mm topovi. Ko so namreč začeli bruhati ogenj na ameriško topništvo, ki naj bi podpiralo zavezniške pehotne sile, so morali ameriški topovi takoj umolkneti. Ameriška in angleška vojska nimata niti približno enakega topa, ki bi se mogel meriti s tem natančnim in uspešnim nemškim orožjem.

Lilija, ki šestkrat na dan spremeni barvo

Ameriški botaniki zdaj proučujejo neke posebne vrste lilij, ki so jo našli v mehiških pragozdih. Lilija ima to čudovito lastnost, da večkrat na dan menja svojo barvo. Zgodaj zjutraj je bela, dopoldne rdečkasta, opoldne krvavo rdeča, popoldne oranžna barva, ob sončnem zahodu vijoličasta, ponoči pa temno modra.

Amerika bo Angliji in Avstraliji posodila srebro za kovanje denarja

Buenos Aires, 16. decembra. s. Iz New Yorka javljajo, da je ameriški finančni minister izjavil, da sta Anglija in Avstralija zaprosili Združene države za veliko količino srebra, katerega bi porabili za izdelavo kovancev. Združene države, je

jem. Edin okras na belo poboljenih stenah so bivolove ali antilopne lovske trofeje; v najboljšem primeru dobite še tednik »Sudan Herald« ali najnovejši (tri tedne stari) londonski časopis. Toda, če mesece dolgo niste videli nič drugega kakor obraze svojih črnih nosačev v taborišču, ali majhne, sive pragozdne opice, ki se vam pričelovadijo do taborškega ležišča, tedaj boste znali ceniti tak bar, čeprav nima godbe in ženske postrežbe.

Poleg barov je v Khartumu tudi baraka iz valovite pločevine, kjer vrtilo tedensko kak angleški film in — čudite se — operetno skupino, ki igra na prostem pred razprodanimi vrstami stolov »Čarško kneginjo« in sicer v grškem prevodu.

Gotovo, Khartum je veliko mesto.

Poleg vsega ima tudi živalski vrt, kamor včasih priplava iz bližnjega Nila tudi kak krokodil in celo — to sem si prihranil za konec — čisto železnico. Pred njo bo utihnil tudi vsak godrnjač. Vsako uro vleče majhna sopihajoča lokomotiva šest zelo umazanih odprtih voz za črne potnike in dva — po afriških mojnih — manj umazana voza za bele potnike. Ta cestna železnica vozi šest kilometrov daleč iz Khartuma do kraja, kjer se stekata Beli in Modri Nil. Od tega kraja, kjer Modri in Beli Nil se lep del struge tečeta ločeno, drug poleg drugega, vodi brod v Omdurman. Predno ta cestna železnica prispe do svojega cilja, najmanj enkrat ali dvakrat iztiri; proga je namreč brez vsake podlage.

Brod prevozi tu skoraj dva kilometra široko reko in pristane ob enem najzanimivejših krajev v Afriki, na velikem sejmu »suke« v Omdurmanu.

Tu se zbirajo vsa črna in beduinska plemena iz srednje Afrike. Sem prinašajo Beduini gazelino meso, šiluk-črne posušene ribe, kačje kože in kože divjih živali iz pokrajin, kjer so jezera, prebivalci iz Kordofana svoj gumi in vsi ostali svoje blago.

Tod delajo v svojih glinastih kočah, ki se raztezajo sedem kilometrov daleč ob Nilovi obali, črni rokodelci, mizarji tapetniki in izrezovalci slonove kosti. Tukaj kupujejo odposlanstva črnih rodov, ki se med seboj vojskujejo, konice za strelce, kopja in zelo ostre,

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

145.
Ko so bile oslice mimo, so pritekli roji dečkov, ki so cesto skrbno osnažili ter jo posuli s cvetjem in s pinijevimi vejicami. Množica si je zadovoljno pripovedovala, da bo vsa cesta do Antija tako posuta s cvetjem. Ljudstvo se je pogovarjalo o cesarjevem potovanju ter poslušalo pripovedi dosluženih vojakov in mornarjev, ki so pravili čudeza o tistih deželah, o morjih in njihovih pošastih.

146.
Ko naj bi se bil sprevod začel, so oddelki pretorijancev, cesarjeve telesne straže, obstopili cesto, da ne bi ljudstvo sililo nanjo. Za tem je po cesti prišel najprej oddelk numidijskih jezdecev v žolih oklepih in z rdečimi posovi. Imeli so čelade z velikimi naušnicami, ki so metale zlate odseve na njihova črna lica.

pristavil finančni minister, bodo ustregle tej prošnji in dobavile srebro na podlagi zakona o posojanju in dajanju v najem in bodo morali Angleži in Avstraleci po končani vojni povrniti ta dolg z enako količino srebra.

Ameriški pohlepni načrti

Rim, 16. decembra. s. Cecil Sprigge je v londonskih listih objavil članek o svojem razgovoru s poslanikom Williamom Phillipsom, ki ga je nedavno Roosevelt imenoval za svojega osebnega zastopnika pri indijski vladi. Zanimanje ameriške vlade za Indijo ni londonski vladi nič kaj posebno všeč. Torej tudi ob tej priliki morajo v Londonu mirno gledati, kako ameriška vlada skuša zadati milostni udarec angleškemu slovesu in v svojo korist raztegniti široke mreže svojega imperialnega pohlepa.

Za osem dni je ukinil madžarski notranji minister izdajanje lista »Matrai«, ker se je list pregrušil zoper tiskovni zakon in je objavil nek članek, ki je bil za državne koristi škodljiv.

Veliko število pogodb za izdelavo topov in druge gega orožja je razveljavila ameriška vlada da bi s tem pospešila izdelovanje trgovskih in vojskih ladij katerih močno primanjkuje.

Ameriški tisk napoveduje, da bodo v kratkem izdani ukrepi za ostro omejitve porabe najvažnejših živil in tekstilnega blaga. Te ukrepe napovedujejo že za januar. Istočasno poročajo listi, da je dala ameriška vlada natisniti 162 milij. živilskih kart za maslo, maslo, margarino, slanino, jedilno olje, sadje in ribje konzerve, sir in verjetno tudi mleko.

široke sudanske nože, ki jih imajo privezane z jermenom okoli zapestja. Tukaj kujejo zlatarji vegaste prstane za poglavarje in gladke prstane, ki jih nosijo sudanske ženske v nosovih. Tod lahko kupite zapestnice iz slonove kosti, ki so kakor obroči pri jedlinih prtičih, dimasti jantar in toaletno maslo, s katerim si mažejo črne obraze in lase.

Na sejmu lahko kupite kamele in osle prav tako dobro kakor sandale, nojeva peresa, leopardove kože, amulette iz rdečega usnja, mohamedanske roževence iz sandalovine in koptične križe. Vsak moški in vsaka ženska imata vrezano v obraz brazgotino kot vizitko svojega rodu in vsak rok kupuje pri svojih pristaših. Prav tako kakor imajo vsi obrtniki posameznih rodov isti način gradnje koč v Omdurmanu, kakor njihovi rojaki v gošči in gozdu. Tu nalepita na glinaste koče, koče iz ločja, hišice iz nežgane opeke in okrogle slamnate koče, ki so kakor ulnaki. Tu stanujejo rodovi, ki so bili pred desetimi leti še sužnji Arabcev, strogo ločeno od »svobodnih« ljudi, tod je ulica, kjer stanujejo prilikavi črnci in mestna četrt, kjer prebivajo visoki, lepi in miščasti šiluki.

Nad vsem tem vrvenjem, nad vso to zmedo narečij, kladiv, pil, skobeljnikov, evilenjem mlinov, v katerih vrte vitel kamele, nad vsem tem zmerjanjem črnih policistov, evilenjem beračev, kruljenjem tovornih kamel in prodornim kričanjem oslov, nad vsem smrdom polnagih teles in ostrih začimb, nad vsem tem gori vroč in suh afriški zrak ter neusmiljeno sonce, ki ga mesece dolgo ne zakrije noben oblak.

Evropejci iz Khartuma ne gredo radi v Omdurman. Omdurman imenujejo »črna vas«. Prav v tem je videti vso nadutost našega plemena, kajti Omdurman ima dve sto tisoč prebivalcev, medtem ko je v Khartumu samo nekaj sto belih prebivalcev. Toda v Sudanu en belc velja več kakor tisoč črnih. Lahko tudi, da gredo prebivalci Khartuma zato neradi v Omdurman, ker so tam izpostavljeni ostrim in sovražnim pogledom.

Mahdijev spomenik je namreč v Omdurmanu in njegov duh še vedno živi, čeprav so Angleži raztresli njegov pepel na vse štiri strani neba...